

Sipilä uhkasi hallituksen kaatamisella: Saatan kävellä aamulla presidentin luo

Kiista sote-alueiden määrästä on vienyt hallituksen hajoamisen partaalle.
Neuvotteluja jatketaan tarvittaessa aamuun saakka.

 Kotimaa 5.11.2015 klo 21:12 | päivitetty 6.11.2015 klo 05:16

Juha Sipilän kolmen ässän hallitus on ajautunut kriisiin. Kriisin syynä on kiista sote-alueiden lukumäärästä. Pääministeripuolue keskusta ajaa maakuntamalliaan ja soten muodostamista 18 itsehallintoalueen pohjalta, jonka myös perussuomalaiset ovat sittemmin hyväksyneet. Kolmas hallituspuolue, kokoomus, on alun perin lähtenyt viidestä sote-alueesta, mutta taipunut sittemmin kahteentoista. [Pääministeri Sipilä on median mukaan tehnyt asiasta hallituskysymyksen](#): jos kokoomus ei taivu kahdeksaantoista sote-alueeseen, kokoomus saa lähteä hallituksesta ja hallitus hajoaa.

Milloin hallitus Suomessa eroaa ja kuinka uusi hallitus muodostettaisiin?

Hallituksen eroamisesta, Perustuslaki 64§

Pääministerin takarajat paukkuivat taas
– Hallituskriisi tärveli keskustan ja
kokoomuksen välit

Uutisanalyysi: Enemmistöhallituksen pääministeri ei ole koskaan
pyytänyt oma-aloitteisesti hallituksensa eroa.

64 §

Valtioneuvoston ja ministerin ero

Tasavallan presidentti myöntää pyynnöstä eron valtioneuvostolle tai ministerille. Ministerille presidentti voi myöntää eron myös pääministerin aloitteesta.

Presidentin on ilman esitettyä pyyntöäkin myönnettävä ero valtioneuvostolle tai ministerille, jos tämä ei enää nauti eduskunnan luottamusta.

Jos ministeri valitaan tasavallan presidentiksi tai eduskunnan puhemieheksi, hänet katsotaan eronneeksi tehtävästään siitä päivästä, jolloin hänet on valittu.

1. Mikäli pääministeri eroaa
 - A. Luottamuspulan vuoksi (Jäätteenmäki 2003, Hallituskumppani SDP edellytti eroamista pääministerin ilmoituksen jälkeen)
 - B. Pyytää eroa esim. siirtyy muihin tehtäviin (Vanhanen 2010, Katainen 2014)
2. Pääministerin pyynnöstä
 - Yhden puolueen eroaminen hallituksesta taisisäiset ristiriidat hallitusohjelmasta voivat vaarantaa enemmistöhallituksen
3. Jos ei nauti eduskunnan luottamusta
 - A. Välikysymys (eduskunta)
 - B. Tiedonanto (valtioneuvosto)
4. Vanha hallitus jatkaa toimitusministeriönä siihen asti kunnes uusi hallitus on muodostettu ja ministerit nimitetty

43 §

Välikysymys

Vähintään kaksikymmentä kansanedustajaa voi tehdä valtioneuvostolle tai ministerille näiden toimialaan kuuluvasta asiasta välikysymyksen. Välikysymykseen tulee vastata eduskunnan täysistunnossa viidentoista päivän kuluessa siitä, kun kysymys on saatettu valtioneuvoston tietoon.

Välikysymyksen käsittelyn päätteeksi toimitetaan äänestys valtioneuvoston tai ministerin nauttimasta luottamuksesta, jos keskustelun aikana on tehty ehdotus epäluottamuslauseen antamisesta valtioneuvostolle tai ministerille.

44 §

Valtioneuvoston tiedonanto ja selonteko

Valtioneuvosto voi antaa eduskunnalle tiedonannon tai selonteon valtakunnan hallintoa tai kansainvälisiä suhteita koskevasta asiasta.

Tiedonannon käsittelyn päätteeksi toimitetaan äänestys valtioneuvoston tai ministerin nauttimasta luottamuksesta, jos keskustelun aikana on tehty ehdotus epäluottamuslauseen antamisesta valtioneuvostolle tai ministerille. Selonteon käsittelyssä ei voida tehdä päätöstä valtioneuvoston tai sen jäsenen nauttimasta luottamuksesta.

Miten uusi hallitus muodostettaisiin?

1. Uudet hallitustunnustelut eduskuntaryhmien välillä

- Suurimman eduskuntaryhmän puheenjohtaja kutsuu eduskuntaryhmät ja puolueiden puheenjohtajat neuvotteluihin, missä sovitaan hallitusneuvottelijasta
 - Jatketaan samalla koalitiolla tai etsitään uudet kumppanit (Haluako oppositio kasvattaa kannatustaan? Voidaanko jatkaa entisellä pohjalla?), 2000-luvulla on jatkettu samalla koalitiolla (Vanhanen1, Kiviniemi, Stubb)
- Mikäli löytyy sopu hallitusohjelmasta presidentti tapaa eduskunnan puhemiehen ja ilmoittaa pääministeriehdokkaan eduskunnalle, minkä jälkeen nimitetään pääministeri ja ministerit normaalisti
 - Esim. Kiviniemi (2010) ja Stubb (2014)
 - **Huom! Vanhanen ja Katainen erosivat myös puolueen puheenjohtajan tehtävistä, jolloin puoluekokoukset valitsivat uuden puheenjohtajan ja käytännössä samalla uuden pääministerin!**

2. Ennenaikaisten eduskuntavaalien jälkeen normaalissa menettelyssä vaalitulosta kunnioittaen (Mitkä puolueet haluaisivat uudet vaalit? – Gallupsuosio!), viimeksi syksyllä 1975

- Presidentti määrää ”eduskunnan hajottamisesta” ja uusista vaaleista
 - Pääministerin perusteltu aloite, ei pelkästään hallituksen ristiriidat vaan koko eduskunnan toimintakyvyttömyys
 - Eduskuntaryhmiä ja puhemiestä kuultuaan
 - Noin 2-3 kuukauden sisällä

26 §

Ennenaikaisten eduskuntavaalien määrääminen

Tasavallan presidentti voi pääministerin perustellusta aloitteesta ja eduskuntaryhmiä kuultuaan sekä eduskunnan ollessa koolla määrätä ennenaikaiset eduskuntavaalit toimitettavaksi. Eduskunta päättää tämän jälkeen, milloin se ennen vaalien toimittamista lopettaa työskentelynsä.